

## **Llibres i música en temps de desassossec**



© Joan Carbonell Manils

### **Exiliats**

Quan em ve la imatge tristíssima d'aquella nit, en què vaig passar els meus darrers moments a la ciutat, quan recordo la nit en què vaig abandonar tantes coses estimades, encara em llisca una llàgrima galta avall. Ja era a prop, l'alba en què m'havia estat ordenat d'anar-me'n ben lluny. Als confins del món civilitzat, a una ciutat habitada per gent violent i bàrbara, que no parla la meua llengua, d'un país d'hivern inclement i nuvolós, que glaça l'aigua i l'ànima. Ja sortia Lucífer, l'estel d'una alba cruel. La dona se m'abraça plorant; me la neguen en vida per sempre més, me l'arrenquen dels braços. Surto de casa amb aspecte deixat, amb els cabells damunt el rostre sense afaitar. Tramunto els turons, lentament, sense dir res. Aquesta nit la lluna ha fet el ple, ara el fa també la meua pena. Qui sap si moriré d'enyorança o d'enyorança viuré? L'ànima se m'esqueixa en dues. M'ajec i beso la terra i l'acarono amb l'espatlla. Deixo el dia de ma partida mitja vida condormida: l'altra meitat ve amb mi per no deixar-me sens vida. No sé si la Llei és justa o si les Lleis són injustes; els que estan a la presó només saben que el mur és fort i que un dia és com un any, un any de dies molt llargs.

Arribo a port i sento terror del port mateix; més por em fa la terra que l'aigua enfurida. Avui ja en terres llunyanes i demà encara més lluny potser, la ciutat i casa meua em venen al cap, i sento l'enyor dels indrets i de tot el que de mi queda a la ciutat que he

perdut. Cau la neu i ni el sol ni la pluja la desfan; el Bòreas l'endureix i la fa perpètua. En moure els cabells, els sento dringar pel glaç que hi duc suspès i la barba em brilla blanca pel gel que hi porto a sobre. Ai, las! En ma terra tres turons fan una serra, quatre pins un bosc espès: una esperança desfeta, una recança infinita.

El temps sembla que s'ha detingut de tan lent com s'escola. I cada any va acabant el seu camí amb passos lents. Ni el solstici aconsegueix retallar-me les nits, ni l'hivern no em fa els dies més curts. Des d'un angle fosc de la meva cambra, durant més temps del que puc imaginar, una bella i silenciosa Esfinx em sotja en la movedissa penombra; segueix a l'alba una altra alba i les nits envelleixen i tot el temps aquesta estranya gata ronca sobre la catifa, amb els ulls de ras en or ribetejats.

Amb l'ofici de poeta entretinc l'esperit, em distrec del dolor i intento enganyar els meus neguits i, perquè la meua veu no esdevingui muda per als sons de la pàtria, parlo amb mi mateix i vaig recordant paraules que no uso; així arrossego l'ànim i les hores; així m'aparto i m'allunyo de la contemplació dels meus mals. Què més puc fer en aquestes terres desolades? Quin altre alleujament puc mirar de trobar als meus mals, fins a la mort?

Creieu-me, em vaig afeblint i pel que puc deduir del meu cos, als meus mals, no els queda gaire temps. Ja no tinc el vigor ni el color que acostumava, i amb prou feines em resta una mica de pell que em cobreixi els ossos. I penso en l'hora suprema. Quan arribi, al poble que m'acull hi haurà una tomba infame i en ella jaurà un miserable mossegat per dents de foc; jaurà en un sudari ardent i la seva fossa sense nom durà un epitafi: «Aquí jeu un cantor dels amors tendres, un poeta mort pel seu talent. A tu que vas de pas, siguis qui siguis, si algun cop has estimat, no et requi de dir: 'Que els seus ossos descansin dolçament'». Amb això n'hi haurà prou. No deixeu mai, però, de dur-me ofrenes i flors amarades de les vostres llàgrimes.

\*\*\*\*\*

A mig camí de la vida em vaig trobar en una boscúria tenebrosa per haver abandonat la recta via, per haver desafiat política i moral. Roma, Florència, Londres, Sabadell foren les meves pàtries; Tomi, Ravenna, París, Santiago, les ciutats d'acollida; Octavi, Cante dei Gabrielli, Victòria, Franco, els meus executors impietosos. Vaig ser el poeta més refinat de Roma, l'escriptor més popular de la ciutat, el seu 'bufó' irreverent, que gosà publicar com seduir, un ingenu que va descobrir un secret. Vaig ser el poeta creador d'una llengua; vaig decantar-me pels 'blancs' i van guanyar els 'negres'; vaig rebutjar el perdó a canvi de la humiliació. Vaig ser el dramaturg més popular de Londres; de llengua afilada, irònica, enginyosa, ràpida, segura, arrogant, massa però; se'm va acceptar, però sense comprendre'm. Finalment vaig tornar, vaig viure l'exili interior; vaig continuar essent sarcasme, ironia i sàtira, vaig rebutjar honors; la meua tomba sí que du nom.

¿No és l'exili una forma de confinament personal?

El text, en forma de centó, ha estat elaborat amb fragments de *Les Tristes* d'Ovidi (trad. de F. Aguilera), *La Comèdia* de Dante, *La balada de la presó de Reading* i *L'esfinx* d'O. Wilde (trad. de Ma. A. Cabré) i *Les corrandes d'exili* de J. Oliver/P. Quart.

Joan Carbonell Manils (Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana)

Sabadell, 8 de maig de 2020